

what we Hungarians again celebrate is another millennium, our special one again: this time, the one-thousand year anniversary of Hungary's statehood. This is associated with the crowning of St. Stephen as the first king of Hungary. So now you can probably understand that Hungary and Hungarian culture and history represent some specialities.

Ladies and gentlemen,

I would like to make some remarks on the relations between Turkey and Hungary. First, history. In fact, Hungary's relations with your region date back almost as long as one thousand years. We have a common characteristic. I would like to underline what was demonstrated here by Professor Norman Stone. This is called being a bridge between East and West. While Turkey constitutes a bridge between Europe and Asia, Hungary's position inside Europe constitutes a link between Western and Eastern Europe. This trait has defined our two nations' fate throughout our past one thousand years. Throughout history, Hungary's relations with Turkey have reflected the same complexity which I said was typical of the Hungarian character. For three hundred years we waged wars against each other, and it has now been also three hundred years that Hungary and Turkey have fostered friendly relations, when we could rely on each other in good times and bad times alike. There have been some outstanding moments in this friendship.

But let me now turn to the past ten years. Turkish people understand how Hungarians insist on freedom, and how important national freedom was for Hungary, and how many heroes of Hungary had to leave the country because they took part in freedom fights. So knowing all this, I'm sure that people here in Turkey were not surprised to see when ten years ago Hungary took the first step on the road that was to lead to our freedom and independence and eventually – as mentioned by the professor – to the fall of communism. A whole era in the history of the entire world ended. Ever since, Hungary has played a unique and leading role in Central Europe. We have completed the transition process labelled "post-communism". And Hungary has thus become a symbol of the region's successful transformation to a market democracy.

And now let me make some remarks on post-communism. Post-communism is shorthand for an era. This term is most often used to describe the process of transition from communism to democracy. But in reality, it is more complicated than this. Please allow me to tell you what I mean exactly.

Post-communism covers a specific decade, roughly between 1990 and the late 1990s in Central Europe. It describes a special situation. The constitutional institutions are still fragile, or even non-existent. In politics, post-communism means that parties that have no roots in communism are still fragmented, weak, and represent no real alternative to the successor parties of communist parties. In international relations, post-communism means that these countries are in a buffer zone between the Western world of stability and security and the Russian sphere of influence. In the economy, rules for a market economy in the post-communist era are not fully in place, consequently there is no real viable market economy. If you look at Hungary and some other Central European countries today, you can see that this period of transition is over. During the past ten years the foundations were laid for political and economic stability and sustainable growth as well. In other words, in Hungary and some other Central European countries the historical period labelled as post-communism is over.

Ladies and gentlemen,

If you look back on the past ten years you can distinguish three phases in the development of Hungary and Central Europe in general.

In the first five years, roughly from 1990 to 1995, we regained our freedom in two senses, both our individual and national freedom. We established freedom of the parliament, an independent judiciary, a Constitutional Court, etc. In getting rid of the occupying foreign troops from our territory, we also regained our national independence.

In the second five years, largely until this year, we regained our security. In other words, three countries of Central Europe - Hungary included - entered the North Atlantic Alliance.

And what is happening now as we have entered the third phase, the next five years? Hungary has entered with some Central European countries the phase of rapid and dynamic economic growth. The inflation rate is down to 7% from the 14% we had two years ago. GDP growth was 4.5% last year, and this year it will be close to 7%. The unemployment rate today is under 7%. And industrial output in March, which means in the first quarter of this year, expanded by 20%. And most economists predict that these figures are not exceptions but show the trend of the next five years.

So we have witnessed economic phenomena, not only in Hungary, but in Central Europe, which according to all common sense economic textbooks are simply impossible. Our economic indicators challenge basic economic principles. How can it be possible that budget deficits and inflation decrease, while GDP and employment increase and financial balances improves? This beats any analytic speculation. Yet, this is something that Hungary, for instance, managed to accomplish last year. You know things are always different with us.

And just as with economic growth, centres of innovation have also shifted to our region from the western part of Europe. This is the second phase of economic development in the region, when investment shifts from cheap labour to research and development. More and more multinationals are opening their regional research and development facilities in Hungary, primarily in cutting-edge technologies like telecommunication and information technology. Well, it is said that all prosperity begins in the mind. I'm sure that you know that quite well at this university. The reason why multinational companies picked Hungary as headquarters for their regional operations in production as well as research and development is the intellectual skills and innovation Hungarians have demonstrated.

But what I have said about these three phases of the last decade in Central Europe is characteristic not only of Hungary, but of our entire region. In the past few years the business world has been closely watching the development of the new currency in Europe, the euro. This is truly a key development on our continent, and for the rest of the world of course.

But parallel to this, there has been another major development underway: the growing together of this new belt of prosperity of dynamic growth and stability stretching from the Baltic to the Adriatic, from the North of our region to the South. This is another remarkable phenomenon in the world economy.

This is an increasingly prosperous rim of the European Union. Think back in European history! Just as in the 1950s and 1960s, when it was always the rims of the core of Europe that were the most rapidly developing regions, now it is Central Europe whose economy develops at about double the speed of the European Union average. This produces the growth belt of the Europe at the turn of the millennium.

We can observe a similarly interesting phenomenon in the field of security in Central Europe. And this will be the final point I would like to make.

At the beginning of the 1990s, the region faced three key issues, all related to the existence of large numbers of ethnic minority groups. First, the Russian issue, second the Yugoslavian issue, and third, the Hungarian issue. Let us take a look at what happened to these one by one.

So, Russia after a decade of transition has still not managed to solve these problems and it remains to be seen what shall happen to the large numbers of Russians living in the successor states.

Yugoslavia produced the bloodiest series of wars Europe has seen since World War II, but the ethnic minority issue is far from being settled yet.

And what about the Hungarian ethnic minorities in the same period? They established democratic parties and developed constitutional ways to promote democracy in their respective countries. Those who live in Slovakia and Romania have formed coalition governments with the democratic parties of the majority, and according to their coalition partners they play a stabilising force in those governments. In Ukraine they support the democratic reform efforts of President Kuchma. And in Yugoslavia, the Hungarians are allies with the democratic parties in opposition. They work on finding ways for the transition from the Milosevic regime to democracy. So, in one word, during the past ten years the Hungarian ethnic minorities have proven that they were not part of the problem, but part of the solution in their respective countries.

And finally where do we want to go from here?

Ladies and gentlemen! Hungary and Turkey are now allies within NATO, in which I believe Hungary has the special mission to protect stability in our own region, Central Europe, as well as in the region we both neighbour, the Balkans. Our two countries have a common neighbour, Southeast Europe. We both have a vested interest in establishing stability, stabilising that region - the precondition of long-term peace and prosperity. I would like to wish good luck to Turkey and Hungary to stabilize that very dangerous region of the world.

Thank you very much for your attention."

Az előadás magyar nyelvű szerkesztett változata:

Excellenciás Uram, Tisztelt Professzorok, Hölgyeim és Uraim!

Stone professzornak igaza van, amikor azt mondja, hogy szorít bennünket az idő. Így hát eltértek eredeti elképzeléseimtől, és ahelyett, hogy felolvasnám megírt beszédemet, megpróbálok felvetni néhány kérdést, és megvitatni azokat. Szeretnék lehetőséget biztosítani a hallgatóságának, hogy kérdéseket tegyen fel beszédem tárgyával kapcsolatban. Előadásom ezért egész rövid lesz, hogy maradjon idő a konzultációra.

Őnök közül sokan jártasak a magyar történelemben. Nagyon jól tudják, hogy semmi sem olyan egyszerű a magyarokkal. Ez most is így van, amikor az egész világ az ezredfordulót ünnepli. Amikor millenniumról beszélünk, mindenki az elmúlt ezer évre gondol. Mindenki, kivéve, persze, a magyarokat.

Magyarországon ugyanis mindenki az 1896-os évre gondol, amikor a millenniumot ünnepeltük, a mi saját millenniumunkat. Ez számunkra valóban emlékezetes esztendő volt. Ez volt ugyanis az ezredik évfordulója annak, hogy letelepedtünk Európában. Ezért a millennium szó ezt jelenti nekünk, magyaroknak. Az idén, amikor az egész világ az ezredfordulót ünnepli, mi magyarok megint csak egy másik ezredfordulót ünneplünk, a mi külön ezredfordulónkat: a magyar államiság ezeréves évfordulóját. Ez Szent Istvánnak, az első magyar királynak a megkoronázásával kapcsolatos. Nos hát beláthatják, hogy Magyarország és a magyar kultúra, történelem, bizonyos jellegzetességekkel bír.

Hölgyeim és Uraim!

A továbbiakban a török és magyar kapcsolatokról szeretnék néhány szót ejteni. Először is a történelem. Tény, hogy Magyarország kapcsolata az önök országával majdnem ezer évre tekint vissza. Közös jellegzetességeink vannak. Szeretném aláhúzni azt, amit az előbb már Norman Stone professzor is mondott: a híd szerepét Kelet és Nyugat között. Amíg Törökország hídát képez Európa és Ázsia között, addig Magyarország helyzete Európán belül az, hogy kapcsolatot létesítsen Kelet- és Nyugat-Európa között. Ez a jellegzetesség határozta meg népeink sorsát az elmúlt ezer évben. A történelem során a magyar-török kapcsolatok ugyanazt a bonyolult viszonyt tükrözték, amiről az előbb azt mondtam, hogy a magyarokra jellemző. Háromszáz évig hadat viseltünk egymás ellen, aztán eltelt újabb háromszáz év, amikor Magyarország és Törökország baráti kapcsolatokat ápolott egymással, amikor megbízhattunk egymásban, akár jól, akár rosszul ment a dolgunk. Ennek a barátságunk van néhány kimagasló mozzanata.

Ekselanslar, Sayın Profesörler, Bayanlar ve Baylar,

Profesör Stone „zaman bizi sıkıştırıyor” derken, çok haklıydı. Bu vaziyette ben de asıl tasarladığım gibi yapmayacağım, yazdığım demeci okumak yerine, birkaç sorun üzerinde durmayı ve bunları tartışmayı deneyeceğim. Aynı zamanda arzum, konuşmamın konusuyla ilgili olarak dinleyenlerin sorular sormalarına olanak sağlamak. Konuşmam bu nedenle, danışmalara vakit kalabilmesi için kısa olacak.

Aranızdan birçoğu Macar tarihini yakından tanır. Macarlar'ın hiçbir şeyinin pek o kadar basit olmadığını da çok iyi bilirler. Şimdi, bütün dünya binyıl dönümünü kutlarken de bu böyle. Milenyum'dan söz ederken, herkes geçmiş bin yılı anımsıyor. Ama tabii Macarlar'ın dışında herkes.

Çünkü Macaristan'da herkes, kendi Binyılımız olan Milenyum'u kutladığımız 1896 yılını anımsıyor. Bu bizim için gerçekten anımsanacak bir yıl idi. Zira o yıl, Avrupa'da yerleşmemizin bininci yıldönümü'ydü. O yüzden Milenyum sözcüğü biz Macarlar için bu anlamı taşıyor. Bu yıl bütün dünya binyıl dönümünü anarken, biz Macarlar gene başka bir binyıl dönümünü, bizim başka bir bininci yılımızı, Macar Devleti'nin kuruluşunun bininci yıldönümü'nü kutluyoruz. Bu yıldönümü, ilk Macar kralı Szent István'ın taç giymesiyle bağlantılı. Yani görebileceğiniz gibi, Macaristan ve Macar kültürü, tarihi belirli özellikler taşıyor.

Sayın Bayanlar ve Baylar,

Şimdi de, Türkler ve Macarlar arasındaki ilişkilerden kısaca söz etmek istiyorum. Önce tarihe uzanalım. Macaristan'ın ülkenizle olan ilişkilerinin hemen de bin yıl gerilere kadar uzandığı bir gerçek. Ortak özelliklerimiz var. Burada biraz önce profesör Norman Stone'un da değindiği, Doğu ile Batı arasında köprü rolünü vurgulamak istiyorum. Türkiye Avrupa ile Asya arasında bir köprü oluştururken, Macaristan Orta Avrupa içinde Doğu ve Batı Avrupa arasında ilişki kurmak durumunda. Bu özellik geçen bin yıl boyunca halklarımızın yazgısını belirledi. Tarih boyunca Macar-Türk ilişkilerinde, daha önce Macarlar'a özgü dediğim aynı karmaşık ilinti yansıdı. Üçyüz yıl birbirimizle savaştık, sonra bir üçyüz yıl daha geçti ve bu üçyüz yılda, işlerimiz ister kötü ister iyi gitmiş olsun, birbirlerine karşılıklı güven duydukları zaman Macaristan ile Türkiye dostluk ilişkilerini pekiştirdi. Bu dostluğun birkaç seçkin olgusu var.

De hadd térjek rá az elmúlt tíz évre. A török nép nagyon jól tudja, hogy a magyarok mennyire ragaszkodtak mindig a szabadsághoz, és milyen fontos volt számukra Magyarország szabadsága, és az ország hány hősi fiának kellett elhagynia hazáját azért, mert részt vett a szabadságharcokban. Mindezt tudva, biztos vagyok benne, hogy az emberek itt Törökországban nem lepődtek meg azt látva, hogy Magyarország tíz évvel ezelőtt megtette az első lépéseket azon az úton, amely a szabadsághoz és a függetlenséghez vezetett, és ami – ahogy azt Stone professzor is említette – egybeesett a kommunizmus összeomlásával. Ezzel lezárult egy korszak a világtörténelemben. Azóta Magyarország különleges és vezető szerepet játszik Közép-Európában. Mögöttünk hagytuk azt a korszakot is, amit „posztkommunizmus” szóval szoktak jelölni. Így tehát Magyarország a piacgazdaságba történő sikeres átmenet jelképévé vált.

Hadd ejtsek pár szót a posztkommunizmusról. A posztkommunizmus egy korszak elnevezése. Ezt a kifejezést leggyakrabban annak a folyamatnak a jelölésére használják, ami a kommunizmusból a demokráciába vezet. Valójában azonban sokkal bonyolultabb ennél. Kérem, engedjék meg, hogy kifejtsem, mit is értek ezen pontosan.

A posztkommunizmus egy speciális évtizedet takar, ami durván 1990-től 1999-ig terjedt Közép-Európában. Különös szituációt ír le. Az alkotmányos intézmények még törekenyek, vagy sok esetben nem is léteznek. A politikában a posztkommunizmus azt jelenti, hogy a pártok, amelyek a kommunizmus idején nem léteztek, még esetlegesen, gyengék és nem képviselnek valódi alternatívát a kommunista pártok utódpartjaival szemben. Nemzetközi viszonylatban a posztkommunizmus azt jelenti, hogy ezek az országok a nyugati világ stabilitása és biztonságára, valamint az orosz befolyási szféra közötti ütköző zónában vannak. A gazdaságban a piacgazdaság szabályai még nincsenek teljesen lefektetve a posztkommunizmusban, következőképpen nem létezik igazi piacgazdaság. Ha ma megnézzük Magyarországot és néhány közép-európai országot, azt látjuk, hogy ennek az átmeneti korszaknak vége van. Az elmúlt tíz évben lerakták a politikai és gazdasági stabilitás alapjait, úgyszintén a fenntartható növekedésnek is. Más szóval Magyarország és néhány közép-európai ország túl van a posztkommunizmusnak nevezett történelmi korszakon.

Hölgyeim és Uraim!

Ha visszatekintünk az elmúlt tíz évre, Magyarország és általában Közép-Európa fejlődésében három fázist különböztethetünk meg.

Az első öt év során, durván 1990 és 1995 között, visszanyertük szabadságunkat két értelemben, egyéni és nemzeti értelemben is. Létrehoztuk a parlamenti demokráciát, a független bíróságot, az Alkotmánybíróságot stb. Miután megszabadultunk az idegen megszálló csapatoktól, visszanyertük nemzeti függetlenségünket is.

A második öt évben, nagyjából a jelen esztendőig, visszanyertük biztonságunkat. Más szóval, három közép-európai ország – Magyarországot is beleértve – belépett az Észak-Atlanti Szövetségbe.

És mi történik a következő öt év során most, hogy elérkeztünk a harmadik fázishoz? Magyarország, néhány más közép-európai országgal együtt, belépett a gyors és dinamikus gazdasági növekedés korszakába. Az infláció mértéke a két évvel ezelőtti 14%-ról 7%-ra csökkent. A GDP növekedése 4,5% volt a múlt évben, és az idén megközelíti a 7%-ot. A munkanélküliség aránya ma már 7% alatt van, és az ipari termelés márciusban, vagyis az év első negyedében 20%-al növekedett. Legtöbb közgazdász véleménye szerint ezek a számok nem kivételesek, hanem az elkövetkezendő öt év tendenciáját jelölik.

Szóval, egy olyan gazdasági jelenségnek vagyunk tanúi nemcsak Magyarországon, hanem Közép-Európában is, amely a mértékadó közgazdasági tankönyvek szerint egyszerűen

Simdi müsaadenizle son on yıla geçeyim. Macarlar'ın özgürlüklerinde her zaman ne kadar direndiklerini, Macaristan'ın özgürlüğüne ne kadar önem verdiğini, ayrıca vatanın nice kahraman evlâdının özgürlük savaşlarına katıldıkları için yurtlarından ayrılmak zorunda kaldığını Türk halkı çok iyi bilir. Bütün bunların ışığında eminim ki, Türkiye'de insanlar, on yıl önce Macaristan'ın özgürlüğe ve bağımsızlığa varıracak yolda ilk adımları attığını gördüklerinde buna şaşmadılar, ve bu – profesör Stone'un da değindiği gibi – komünizmin çöküşüyle aynı zamana rastladı. Böylece dünya tarihinde bir devir kapanmış oldu. O zamandan beri Macaristan Orta Avrupa'da pek özel ve yönetici bir rol oynuyor. Artık, "post-komünizm" sözcüğüyle belirtilen dönemi arkamızda bıraktık. Ve böylece Macaristan, pazar ekonomisine başarıyla geçişin simgesi oldu.

Müsaadenizle, post-komünizm'e de kısaca değineyim. Post-komünizm, bir döneme verilen isimdir. Bu deyim en çok, komünizmden demokrasiye varıran geçiş sürecini belirtmek amacıyla kullanılıyor. Fakat gerçekte bu çok daha karmaşık. Müsaade buyurun, bundan tam olarak ne anladığımı ifade edeyim.

Post-komünizm, Orta-Avrupa'da yuvarlak hesap 1990'dan 1999'a kadar süren özel bir onyıllık kapsıyor. Tuhaf bir durumu tasvir ediyor. Anayasal kurumlar henüz pek nazik bir durumda, ya da çok defa yok bile. Politikada post-komünizm, komünizm döneminde var olmayan partilerin henüz olasılık niteliğini taşıdıkları, zayıf oldukları ve komünist partilerinin ardıl-partilerine karşı gerçek seçeneği temsil etmedikleri anlamını taşıyor. Uluslararası bağlamda post-komünizm, bu ülkelerin, batı dünyasının istikrarı ve güvenliği ile Rus etki alanı arasında tampon bölgede bulundukları anlamına geliyor. Post-komünizmde, ekonomi alanında pazar ekonomisi kuralları henüz tam olarak saptanmış değil, bunun sonucu olarak gerçek pazar ekonomisi mevcut değil. Bugün Macaristan'a ve birkaç Orta Avrupa ülkesine bakılınca, bu geçiş döneminin sona erdiği görülüyor. Geçen on yıl içinde politik ve ekonomik istikrarın temellerini ve aynı şekilde kalıcı büyümenin temellerini de attılar. Başka bir deyişle, Macaristan ve birkaç Orta Avrupa ülkesi post-komünizm denilen tarihsel dönemi artık aşmış bulunuyor.

Sayın Bayanlar ve Baylar,

Geçen on yıla göz atarsak, Macaristan'ın ve genel olarak Orta Avrupa'nın gelişmesinde üç evre ayırt edebiliriz.

İlk beş yılda, yaklaşık 1990 ile 1995 arasında, iki anlamda, yani kişisel ve millî anlamda da özgürlüğümüzü yeniden kazandık. Parlamenter demokrasiyi, bağımsız mahkemeleri, Anayasa Mahkemesi'ni vb. kurduk. Yabancı işgalci birliklerden kurtulduktan sonra, millî bağımsızlığımızı da yeniden elde ettik.

İkinci beş yılda, yani genel hatlarıyla bu yıla kadar, güvenliğimizi yeniden sağladık. Başka bir deyişle, – Macaristan da dahil – üç Orta Avrupa ülkesi Kuzey Atlantik İttifakı'na katıldı.

Peki, şimdi üçüncü evreye geldiğimize göre, gelecek beş yıl içinde neler olacak? Macaristan, diğer birkaç Orta Avrupa ülkesiyle birlikte, hızlı ve dinamik bir ekonomik gelişme dönemine girdi. Enflasyon oranı iki yıl önceki %14'ten şimdi %7'lere indi. GSMH'da büyüme geçen yıl %4,5 idi, bu yıl %7'ye yaklaşıyor. İşsizlik oranı bugün artık %7'nin altında ve sanayi üretimi Mart ayında, yani yılın ilk çeyreğinde %20 arttı. İktisatçıların çoğunun kanısına göre bu sayılar istisna olmayıp, gelecek beş yılın eğilimini belirliyor.

Kısacası, yalnız Macaristan'da değil, fakat Orta Avrupa'da da öyle bir ekonomik olguya tanığız ki, güvenilir iktisat ders kitaplarına göre böyle bir şey olması mümkün değil. Ekonomik göstergelerimiz, temel ekonomi yasalarını çürütüyor. Nasıl oluyor da, bütçe açığı ile enflasyon aynı şekilde azalıyor, öte yandan GSMH ile istihdam artıyor, ödemeler dengesi ise

lehetetlenség. Gazdasági mutatóink alapvető gazdasági törvényekre cáfolnak rá. Hogyan lehetséges az, hogy a költségvetés hiánya és az infláció egyaránt csökken, míg a GDP és a foglalkoztatottság nő, a fizetési mérleg pedig javul? Ez ellentmond minden analitikus spekulációnak. Ez mégis olyasmi, amit pl. Magyarország is meg tudott valósítani az elmúlt évben. De hát, mint tudják, velünk mindig másként történnek a dolgok!

Miként a gazdasági növekedés, úgy az innováció központja is eltolódott a mi régióink irányába Európa nyugati részéről. A régió gazdasági fejlődésének második fázisa az, amikor a beruházás eltolódik az olcsó munkaerőtől a kutatás-fejlesztés felé. Egyre több multinacionális cég nyitja meg regionális kutató-fejlesztő létesítményét Magyarországon, elsősorban a modern technológiák terén, mint például a távközlés vagy az információ technológia. Hát igen, azt mondják, hogy a prosperitás a fejekben kezdődik. Biztos vagyok benne, hogy ezt önök is nagyon jól tudják ezen az egyetemen. Az, hogy a multinacionális vállalatok Magyarországot választották főhadiszállásul a termelés, valamint a kutatás-fejlesztés regionális működése számára, annak az oka az intellektuális szakértelem és innováció, amit Magyarország képes volt felmutatni.

Mindenesetre Közép-Európa legutóbbi évtizedének három fázisa, amiről beszéltem, nemcsak Magyarországra jellemző, hanem egész térségünkre. Az utóbbi néhány évben az üzleti világ érdeklődéssel figyeli az új európai pénz, az euro fejlődését. Ez valóban kulcsfontosságú, mind kontinensünk, mind pedig a világ más részeinek fejlődése szempontjából.

Ezzel párhuzamosan azonban elindult egy másik fontos fejlődés is: ennek az új prosperitási övezetnek az együtt növekedése, ami a Baltikumtól az Adriáig terjed, vagyis térségünk északi részétől a délig. Ez a másik markáns jelenség a világ-gazdaságban.

Orbán Viktor miniszterelnök a Bilkent Egyetem auditóriumában

düzelijő? Bu, her türlü analitik spekülasyona aykırı düşüyor. Ama bu gene de öyle bir şey ki, bunu geçtiğimiz yıllarda örneğin Macaristan da gerçekleştirmeyi başardı. Ne yaparsın, bildiğiniz gibi bizde işler hep başka türlü oluyor.

Ekonomik büyüme gibi yenileme merkezi de Avrupa'nın batı bölgesinden bizim bölgemize doğru kaydı. Yatırımların ucuz işgücünden araştırma-geliştirmeye kayması, bölgenin ekonomik gelişmesinde ikinci evre oluyor. Giderek daha fazla çokuluslu şirket Macaristan'da, en başta da örneğin uzakiletişim ya da bilişim teknolojileri gibi modern teknoloji alanlarında, bölgesel araştırma-geliştirme birimleri kuruyor. Evet, diyorlar ki, kalkınma kafalarda başlar. Eminim, bu üniversitede sizler de bunu çok iyi biliyorsunuz. Mültinasyonal kuruluşların, üretim ile araştırma-geliştirmenin bölgesel faaliyeti için karargâh olarak Macaristan'ı seçmiş olmalarının nedeni, Macaristan'ın gösterebildiği entelektüel uzmanlık ve yenileme yeteneğidir.

Her vaziyette, sözünü ettiğim Orta Avrupa'daki son on yılın üç evresi yalnız Macaristan'a değil, bütün bölgeye özgü birer aşama. Son birkaç yılda iş dünyası yeni Avrupa parasının, Euro'nun gelişmesini ilgiyle izliyor. Gerçekten de bu, gerek kıtamız, gerekse dünyanın diğer bölgelerinin gelişmesi bakımından bir kilit noktası.

Fakat buna paralel olarak diğer önemli bir gelişme de başladı: Bu yeni kalkınma bölgesinin, Baltık'tan Adriyatik'e kadar, yani bölgemizin kuzeyinden güneyine kadar, hep birlikte yükselmesi. Dünya ekonomisinde göze çarpan diğer görünüm de işte bu.

Avrupa Birliği çevresinde gittikçe artan biçimde gelişme gösteren bir çember oluştu. Bir an için Avrupa tarihine uzanalım! Nasıl ki 50'li ve 60'lı yıllarda o zamanki Avrupa çekirdeğinin kenarlarında en dinamik biçimde gelişen bölgeler var idiye, şimdi, ekonomisi Avrupa Birliği ortalamasına kıyasla yaklaşık iki kat daha hızlı büyüyen Orta Avrupa bu özelliği taşıyor. Binyıl dönümünde büyüme bölgesini bu oluşturuyor.

Buna benzer ilginç bir görüntüye Orta Avrupa'da güvenlik alanında da tanık oluyoruz. Değirmek istediğim son nokta da bu.

90'lı yılların başlarında bölge kilit noktası niteliğinde üç sorunla karşı karşıya kalmıştı ve bunların her biri, büyük sayıda etnik azınlık gruplarının varlığıyla bağlantılıydı. Birincisi Rus sorunu, ikincisi Yugoslav sorunu, üçüncüsü de Macar sorunu. Bunların ne durumda olduğunu birbirini ardına inceleyelim.

Rusya, değişmelerden on yıl sonra hâlâ bu sorunların üstesinden gelememi ve ardıl devletlerde kalan büyük sayıdaki Rus halkının ne olacağını ancak gelecek belirleyecek.

Yugoslavya, Avrupa'nın İkinci Dünya Savaşı'ndan beri benzerini görmediği bir dizi kanlı savaşa girişti. Buna rağmen millî azınlıklar sorunu hâlâ çözümden çok uzakta.

Peki, aynı yıllarda Macar azınlıklarına ne oldu? Demokratik partiler kurdular, kendi ülkelerinde demokrasinin gelişmesine katkıda bulunmak için anayasal yöntemler ürettirler. Slovakya'da ve Romanya'da yaşayanlar, çoğunluğun demokratik partileriyle beraber koalisyona katılıyorlar ve koalisyon ortaklarına göre de bu hükümetlerde istikrarı sağlayan bir rol oynuyorlar. Ukrayna'da Başkan Kuçma'nın demokratik reformlarını destekliyorlar. Yugoslavya'da Macarlar, muhalefetteki demokratik güçlerin müttefikleri. Ve gösterdikleri çabalarla, Miloşević rejiminden çıkıp demokrasiye geçmenin yollarını bulmaya çalışıyorlar. Demek ki, geride bıraktığımız on yıl içinde Macar etnik azınlıkları bulundukları ülkeler için bir sorun yaratmak şöyle dursun, daha ziyade onların sorunlarının çözümüne katılmışlardır.

Peki, nereye varmak istiyoruz?

Sayın Bayanlar ve Baylar, Macaristan ile Türkiye şimdi NATO içinde müttefik devletlerdir; ve inancımıza göre bu ittifak içinde Macaristan'ın özel misyonu, bölgemizde, Orta Avrupa'da, yani ülkemizin ortak komşusu olan Balkanlar'da istikrarı sağlıkmaktır. Ülkelerimizin ortak komşusu var, o da Güneydoğu

Egy növekvő prosperitású gyűrű alakult ki az Európai Unió mentén. Gondoljunk csak vissza az európai történelemre!

Ahogy az 50-es és 60-as években az akkori európai mag peremén voltak a legdinamikusabban fejlődő zónák, most Közép-Európa az, amelynek gazdasága körülbelül kétszer olyan gyorsan fejlődik, mint az Európai Unió átlaga. Ez képezi az ezredfordulón a növekedési övezetet.

Hasonlóan érdekes jelenséget figyelhetünk meg Közép-Európában a biztonság területén is. Ez az utolsó pont, amelyet érinteni szeretnék.

A 90-es évek elején a régió három kulcsfontosságú kérdéssel nézett szembe, amelyeknek mindegyike a nagyszámú etnikai kisebbségi csoportok létezésével állt kapcsolatban. Első az orosz kérdés volt, második a jugoszláv kérdés, harmadik pedig a magyar kérdés. Vizsgáljuk meg egymás után, mi is történt ezekkel.

Oroszország a változások után tíz évvel még mindig nem tudott úrrá lenni ezeken a problémákon, és csak a jövő dönti el, mi fog történni a nagy számú orosz lakossággal, amely az utódállamokban maradt.

Jugoszlávia a legvéresebb háborúk egész sorát robbantotta ki, olyanokat, amelyeket Európa a második világháború befejezése óta nem látott.

Ennek ellenére a nemzeti kisebbségek kérdése messze van a megoldástól.

És mi történt a magyar kisebbségekkel ugyanezen idő alatt? Demokratikus pártokat alapítottak, és alkotmányos módszereket dolgoztak ki, hogy elősegítsék a demokrácia fejlődését saját országaikban. A Szlovákiában és Romániában élők részt vesznek a koalíciós kormányzásban a többség demokratikus pártjaival együtt, és koalíciós partnereik szerint is stabilizáló szerepet játszanak ezekben a kormányokban. Ukrajnában támogatják Kucsma elnök demokratikus reformjait. Jugoszláviában a magyarok az ellenzékben lévő demokratikus erők szövetségesei. Azon fáradoznak, hogy megtalálják a kivezető utat a Milosevics rezsimből a demokráciába. Vagyis az elmúlt tíz évben a magyar etnikai kisebbségek nemhogy problémát jelentettek volna az illető országokban, hanem inkább részt vettek azok gondjainak megoldásában.

Végezetül, hova is szeretnénk eljutni?

Hölgyeim és Uraim!

Magyarország és Törökország most szövetségese a NATO-n belül, amelyben hitem szerint Magyarországnak megvan a speciális küldetése, hogy biztosítsa térségünk, Közép-Európa stabilitását, vagyis abban a térségben, amely mindkettőnk szomszédja, azaz a Balkánon. Országainknak közös szomszédja van, Délkelet-Európa. Közös érdekünk, hogy biztosítsuk a stabilitást, hogy egyensúlyban tartsuk ezt a régiót, ami a hosszan tartó béke előfeltétele. Sok szerencsét kívánok Törökországnak és Magyarországnak ahhoz, hogy sikerüljön a világnak ezt a nagyon veszélyes régióját stabilizálni.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

A nagy tetszéssel fogadott előadást követően, Orbán Viktor Magyarországnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásával, a magyar kisebbségeknek a szomszédos országokban kialakult helyzetével és a balkáni helyzet normalizálásával kapcsolatos hallgatói kérdésekre válaszolt.

Ezt követően az államfő hivatalában találkozóra került sor a Török Köztársaság közelmúltban megválasztott tizedik elnökével, Ahmet Necdet Sezerrel. A megbeszélés igen jó légkörben zajlott, mindkét fél hangsúlyozta a két ország közötti kitűnő kapcsolatok meglétét, s nyitottságát azok további lendületes fejlesztésére. A hivatalos tárgyalások befejeztével a miniszterelnök tájékoztatót adott a magyar sajtó képviselőinek, majd legendás híró lakásában fogadta öt Süleyman Demirel korábbi török államelnök is. A török politika hosszú időn át meghatározó személyisége, a magyar-török jó viszony patrónusa ezúttal is igen pozitívan értékelte országaink kapcsolatrendszerét.

Avrupa. Burada istikrarı sağlamamız, uzun süreli barışın önkoşulu olarak bu bölgeyi dengede tutmamız, ortak menfaatimizdir. Türkiye'ye ve Macaristan'a, dünyanın bu çok tehlikeli bölgesinde istikrarı sağlamayı başarmaları için bol şanslar diliyorum.

Dikkatlerinize teşekkür ederim.

A Bilkent Egyetem diákjaival és Ali Doğramacı rektorral

Büyük bir beğeniyle karşılanan konferanstan sonra Viktor Orbán Avrupa Birliği üyeliği ve Balkanlar'da durumun normalizasyonuna ilişkin soruları yanıtladı.

Ahmet Necdet Sezer köztársasági elnökkel

Bundan sonra Cumhurbaşkanlığı Köşkünde bir süre önce Türkiye Cumhuriyeti'nin onuncu Cumhurbaşkanı seçilen Ahmet Necdet Sezer ile buluşmaya sıra geldi. Görüşme çok iyi bir atmosfer içinde geçti; her iki taraf, iki ülke arasındaki ilişkilerin çok iyi olduğunu ve bunların hızla gelişmesine açık olduklarını vurguladı. Resmî görüşmelerin tamamlanmasından sonra Macar basın mensuplarına bilgi veren Başbakanı, eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel de dillere destan evinde kabul etti. Uzun yıllar boyunca Türk siyasetinin tayin edici şahsiyeti, Macaristan'la Türkiye arasındaki iyi ilişkilerin koruyucusu Demirel, ülkelerimiz arasındaki ilişkiler sistemini bu kez de gayet pozitif olarak değerlendirdi.

Öğleden sonra geç saatlerde hükümet heyeti, Anikó Lévai, siyasi refakatçiler, başbakanlık davetlileri ve basın mensuplarının eşliğinde,

Késő délután – Lévai Anikóval, a politikai kísérettel, a miniszterelnöki meghívottakkal és a sajtókísérettel kiegészítve – a kormánydelegáció az Anatóliai Kultúrák Múzeumába látogatott el, majd megtekintették az ankarai várat. A miniszterelnök közben rövid pihenőt tartott a vár egyik jellegzetes oszmán-török műemléképületében.

A Sheraton Szállodába visszatérve Orbán Viktor miniszterelnök interjút adott Ayhan Şimşek újságírónak, a Cumhuriyet vezető napilap főmunkatársának, majd fogadta Kemal Köprölüt, az ARI Mozgalom elnökét. (Az interjú a Cumhuriyet 2000. május 27-i számában jelent meg.)

A kormányfő munkanapját Bülent Ecevit miniszterelnök és felesége díszvacsorájára zárta, amelyet Orbán Viktor miniszterelnök és felesége tiszteletére adtak. A díszvacsorán mindkét miniszterelnök részéről kötetlen pohárköszöntő hangzott el.

(Bülent Ecevit's Toast)

*„Your Excellency Mr. Prime Minister,
Mrs. Orbán,
Distinguished Members of the Hungarian Delegation
and Dear Guests,*

I would like to express how delighted my wife and I are to see you in Turkey. Being the first of its kind since 17 years, this visit will no doubt have significant contributions to the further development and the strengthening of the close ties between our countries and our nations.

Hungary is a country for which Turkish people cherish warm sentiments. Feelings of friendship and reciprocal appreciation go back to centuries of common historical and cultural background, such as the famous craftsman Orbán of the siege of İstanbul and the first printer of the Ottomans, İbrahim Müteferrika, both Hungarians who became important figures in Turkish history. There are many other similar examples. On the other hand, the Rákóczi Museum in Tekirdağ, the Lajos Kossuth Museum in Kütahya, the Gül Baba türbe in Budapest and the Kanuni-Zrinyi Peace and Friendship Park in Szigetvár are concrete examples of our common historical heritage. In fact the Kanuni-Zrinyi peace park, close to the Hungarian border with former Yugoslavia, is not only a symbol of tolerance and friendship between the Turkish and Hungarian peoples, but should also be a source of friendship and peace inspiration for the whole of the Balkans as well as for the European continent.

We have observed with much appreciation the path covered by Hungary during the last 10 years in establishing an order based on democracy, respect for human rights, rule of law, and free market economy, and in ensuring mutual trust, dialogue, and cooperation with her neighbours. Today, our countries share the same values within the Euro-Atlantic institutions. Allow me to say that Turkey has supported from the very beginning Hungary's integration into Western institutions.

Hungary and Turkey are both candidates for EU membership. Hungary has a great chance of becoming a full member of the EU in the first wave. We are willing to share the experiences of your country with respect to the union.

I am confident that full implementation of the free trade agreement of 1998 will substantially contribute to the development of our economic and trade relations and, moreover, it will be a good framework for the shaping our future relations towards EU.

Through her rapid achievements, Hungary is certainly an exemplary country today in her region. As for Turkey, she is a centre of stability and the biggest regional power in all aspects covering the Balkans, the Caucasus, and the Middle East. Thus both Turkey and Hungary stand today in a position to work hand in hand to further flourish peace, stability, and prosperity in our vast region.

Mr. Prime Minister, Distinguished Guests,

Turkey, Hungary, and the whole world have a great interest in ensuring peace, stability, and welfare in the Balkan region. Our countries are making significant contributions in this direction. We should continue our efforts with persistence and patience. I am sure we will share the same happiness, as one day the whole of Balkans, with which we both have historical, cultural, and human bonds, will adopt the Euro-Atlantic values.

Your Excellency,

I have full confidence that your visit will pave the way for a new vitalisation of our relations.

We would like to welcome yourself and Mrs. Orbán as well as the distinguished members of your delegation in Turkey with the same spirit that we hosted your ancestors and national heroes Rákóczi and Lajos Kossuth in our homeland in past centuries. As well as Prime Minister Kállay, who with his family found shelter and warmth at the Turkish Embassy in Budapest for 8 months during the Nazi occupation of the Hungarian territory.

I wish to raise my glass for the health and happiness of your Excellency and Mrs. Orbán, as well as for the success and welfare of the Hungarian nation.”

Bülent Ecevit miniszterelnök angol nyelvű pohárköszöntőjének magyar nyelvű fordítása:

Miniszterelnök Úr Öexcellenciája,
Orbáné Asszony,
A Magyar Delegáció Mélyen Tisztelt Tagjai,
Kedves Vendégek!

Anadolu Kültür Müzesi'ni ziyaret ettiler, sonra da Ankara Kalesi'ni gezdiler. Başbakan bu arada, Kale'nin karakteristik bir tarihî Osmanlı-Türk yapısında kısa bir süre dinlendi.

Sheraton Otel'i'ne geri döndükten sonra Başbakan Viktor Orbán, önde gelen basın organlarından Cumhuriyet Gazetesi'nin başyazarı Ayhan Şimşek'e bir mülâkat verdi ve daha sonra da ARI Hareketi başkanı Kemal Köprülü'yü kabul etti. (Mülâkat Cumhuriyet gazetesinin 27 Mayıs 2000. tarihli sayısında çıktı.) Başbakanın çalışma günü, Başbakan Bülent Ecevit ve eşinin Başbakan Viktor Orbán ve eşi onuruna verdikleri akşam yemeği ziyafetiyle tamamlandı. Ziyafet sırasında her iki Başbakan irticalen birer tost konuşması yaptılar.

Bülent Ecevit'in tost konuşması:

Ekselans Başbakan,
Sayın Bayan Orbán,
Macar Heyetinin Seçkin Üyeleri,
Sevgili Misafirler,

Szeretném kifejezésre juttatni felelősségemmel együtt afelelti örömmel, hogy vendégül láthatom önöket Törökországban. Tekintve, hogy 17 év óta ez az első ilyen alkalom, nem kétséges, hogy ez a látogatás jelentősen hozzájárul az országaink és népeink közötti kapcsolat megerősítéséhez. Magyarország egy olyan ország, amelyhez a török nép szerető, meleg érzelmeket táplál. A barátságnak és kölcsönös megbecsülésnek századokra visszamenő történelmi és kulturális háttere van. Ilyen például a két magyar, az Isztambul ostrománál hírnevet szerzett Orbán mester, és az első oszmán nyomdász, Ibrahim Müteferrika, akik mindketten fontos alakjai voltak a török történelemnek. Sok hasonló példát lehetne említeni. Másrészt a Rákóczi Múzeum Tekirdağ-ban, a Kossuth Lajos Múzeum Kütahyában, a Gül Baba türbe Budapesten vagy a Szulejmán-Zrínyi béke- és barátság park (a Török-Magyar Barátság Parkja) Szigetváron mind egy-egy konkrét példái közös történelmi örökségünknek. Nem vitás, hogy a korábbi jugoszláv-magyar határhoz közeli Szulejmán-Zrínyi béke- és barátság park nemcsak a magyarok és törökök közötti barátság és tolerancia jelképe, de az egész Balkán, sőt az európai kontinens számára is példátul szolgálhat, mint a béke és a barátság szimbóluma.

Nagy elismeréssel szemléljük azt az utat, amelyet Magyarország megtett az utóbbi tíz évben, mialatt megteremtette azt a társadalmi rendet, amely a demokrácián, az emberi jogok figyelembevételén, a törvényességen, a szabad piacgazdaságon alapul, biztosítva ezáltal a kölcsönös bizalmat, párbeszédet és együttműködést a szomszédos országokkal. Országaink ma ugyanazon az értéken osztoznak az Euro-Atlanti Szövetségben belül, és nyugodtan kijelenthetem, hogy Törökország kezdettől fogva támogatta Magyarországnak a nyugati intézményekbe való integrációját.

Magyarország és Törökország egyaránt folyamodik az EU tagságért. Magyarországnak nagy esélye van arra, hogy már az első menetben teljes jogú taggá váljék. Mi készségesen megosztjuk tapasztalatainkat önökkel az unió vonatkozásában.

Meg vagyok győződve, hogy az 1998-ban megkötött szabadkereskedelmi egyezmény teljes megvalósítása lényegesen hozzájárul gazdasági és kereskedelmi kapcsolataink fejlődéséhez, sőt mi több, jó keret lesz ahhoz, hogy kialakítsuk az EU tagság felé vezető jövőbeni kapcsolatainkat.

Gyors fejlődésének köszönhetően Magyarország minden bizonnyal példaértékű ország saját régiójában. Ami Törökországot illeti, kétségkívül központi helyzet foglal el, és minden tekintetben a legnagyobb regionális erő a Balkán, a Kaukázus és a Közép-Kelet vonatkozásában. Így mind Törökország, mind pedig Magyarország abban a helyzetben van, hogy kéz a kézben dolgozhat a béke, a stabilitás és a prosperitás további növelése terén saját szélesebb körű régiójában.

Miniszterelnök Úr, Mélyen Tisztelt Vendégek!

Törökországnak, Magyarországnak és az egész világnak is nagy érdeke, hogy biztosítsák a békét, a stabilitást és a jólétet a Balkánon. Országaink eddig is nagy mértékben hozzájárultak ehhez, de türelemmel és kitartással folytatnunk kell erőfeszítéseinket. Biztos vagyok benne, hogy osztozunk majd az örömben is, amikor az egész Balkán, amellyel mindkettőnknek megvannak a történelmi, kulturális és emberi kapcsolatai, elfogadja az euro-atlanti értékeket.

Excellenciás Uram!

Teljes mértékben meg vagyok győződve arról, hogy az ön látogatása kikövezi az utat kapcsolataink új vitalizációjához. Ugyanazzal a lelkesedéssel szeretnék üdvözlöni önt és kedves feleségét, valamint küldöttségének mélyen tisztelt tagjait Törökországban, ahogyan pár évszázaddal ezelőtt az önök elődei és nemzeti hősei, Rákóczi és Kossuthot, befogadtuk hazánkba, és ahogyan Kállay miniszterelnök úr családjával együtt menedéket és meleg fogadtatásra talált 8 hónapon át a budapesti török követségben, Magyarország náci megszállása idején.

Türkiye'de Sizleri konuk edebilmekten eşimle birlikte duyduğumuz sevinci ifade etmek istiyorum. 17 yıldan beri ilk defa böyle bir fırsat çıktığını düşünürsek, bu ziyaretin ülkelerimiz ve halklarımız arasındaki ilişkilerin kuvvetlenmesine büyük katkıda bulunacağı kuşku götürmez. Macaristan Türk halkının sevdiği ve sıcak hisler beslediği bir ülkedir. Bu dostluğun ve karşılıklı saygının yüzyıllara dayanan tarihi ve kültürel bir geçmişi vardır. Örneğin, ikisi de Türk tarihinin önemli simaları olan iki Macar, İstanbul'un kuşatılmasında ün kazanan Orban Usta ve ilk Osmanlı matbaacısı Ibrahim Müteferrika bunlar arasındadır. Benzer birçok örnek sıralayabiliriz. Öte yandan, Tekirdağ'daki Rákóczi Müzesi, Kütahya'daki Lajos Kossuth Müzesi, Budapeşte'deki Gül Baba türbesi, ya da Szigetvár'daki I. Süleyman-Zrínyi barış ve dostluk parkı (Türk-Macar Dostluk Parkı) ortak tarihsel mirasımızın birer somut örneğidir. Eski Yugoslav-Macar sınırına yakın bir yerde olan I. Süleyman-Zrínyi barış ve dostluk parkı kuşkusuz yalnız Macarlar ve Türkler arasındaki dostluk ve hoşgörüün simgesi olmakla kalmayarak bütün Balkanlar, hatta Avrupa kıtası için de barış ve dostluğun sembolü olabilir.

Son on yıl içinde Macaristan'ın katettiği yolu büyük bir takdirle izliyoruz. Bu süre içinde demokrasiye, insan haklarına gösterilen özene, hukuk temeline ve serbest pazar ekonomisine dayanan, böylece de komşu devletlerle karşılıklı güveni, diyalogu ve işbirliğini güvence altına alan bir toplumsal düzen yarattı. Ülkelerimiz bugün, Euro-Atlantik İttifakı dahilinde aynı değerleri paylaşmaktadır, ve Türkiye'nin, ta başından beri Macaristan'ın Batı kurumlarıyla bütünleşmesini desteklemiş olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim.

Hem Macaristan hem Türkiye AB üyeliği için başvurmuştur, Macaristan'ın daha ilk etapta tam haklı üye olma şansı büyüktür. Biz, birliğe ilişkin olarak deneyimlerimizi sizlerle paylaşmaya hazırız.

1998'de bağlanan Serbest Ticaret Anlaşmasının tam olarak gerçekleşmesinin, ekonomik ve ticarî ilişkilerimizin gelişmesine, hatta bundan da öte AB üyeliğine doğru giden gelecekteki ilişkilerimizi oluşturmamıza önemli katkıda bulunacağına inanıyorum.

Macaristan, hızlı gelişmesi sayesinde, kendi bölgesinde kesinlikle örnek nitelikte bir ülkedir. Türkiye'ye gelince, kuşkusuz merkezi bir durumda olup Balkanlar, Kafkaslar ve Orta-Doğu bağlamında her bakımdan en büyük bölgesel güçtür. Dolayısıyla gerek Türkiye gerekse Macaristan kendi geniş bölgelerinde barış, istikrar ve refahın daha da pekiştirilmesi için elele vererek çalışabilecek durumdadır.

Sayın Başbakan, Değerli Misafirler,

Balkanlarda barışın, istikrarın ve refahın sağlanması gerek Türkiye'nin gerek Macaristan'ın ve gerekse tüm dünyanın çıkarıdır. Ülkelerimiz bugüne kadar da buna büyük katkıda bulundular, fakat çabalarımızı bundan sonra da sabır ve dirençle sürdürmemiz gerekiyor. Ülkelerimizin tarihsel, kültürel ve insanî ilişkilerle bağlı olduğu Balkanların tümü Euro-Atlantik değerleri kabul ettiği zaman, bundan duyulacak büyük sevinci de paylaşacağımıza güveniyorum.

Ekselans,

Bu ziyaretinizin, ilişkilerimizin yeni bir canlılık kazanması yolunu döşeyeceğine kesinlikle inanıyorum. Bundan birkaç yüzyıl önce sizin atalarımız, ulusal kahramanlarımız Rákóczi ve Kossuth Türkiye'de nasıl candan kabul edildiyse, Macaristan nazi işgali altında iken başbakan Kállay ve ailesi Budapeşte'deki Türk elçiliğinde nasıl 8 ay boyunca barınak ve sıcak bir kabul gördüyse, Sizi, sayın eşinizi ve heyetinizin seçkin üyelerini, aynı içten ve candan duygularla selamlıyorum.